

شناسایی عوامل تشکیل دهنده حکمرانی باز با رویکرد توسعه پایدار در شهرداری‌ها استان تهران

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۲/۰۵/۱۹ | تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۲/۰۷/۱۹

مسعود میرزاپور

دانشجوی دکتری، گروه مدیریت دولتی، دانشکده مدیریت و اقتصاد، واحد علوم و تحقیقات،
دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران. mirzapourmasoud0@gmail.com

صدیقه طوطیان اصفهانی

دانشیار، گروه مدیریت دولتی، واحد تهران غرب، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.
tootian.sedighe@wtiau.ac.ir (نویسنده مسئول)

غلامرضا معمار زاده طهران

دانشیار، گروه مدیریت دولتی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.
gmemar@gmail.com

غلامرضا هاشم زاده خوراسگانی

استادیار، گروه مدیریت صنعتی گرایش تولید و عملیات، واحد تهران جنوب،
دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران. Gh_hashemzadeh@azad.ac.ir

چکیده

مقدمه و هدف پژوهش: حکمرانی باز به عنوان یکی از کارآمدترین شکل حکمرانی، که قابلیت افزایش مشارکت شهروندان، تقویت شفافیت و کاهش فساد دولتی و تقویت پایداری اجتماعی و محیطی را دارد، بیشترین اهمیت به برنامه ریزی و تصمیم گیری های مرتبط با توسعه پایدار را دارد. از اینرو پژوهش حاضر با هدف شناسایی عوامل تشکیل دهنده حکمرانی باز با رویکرد توسعه پایدار در شهرداری‌ها استان تهران انجام شد.

روش پژوهش: روش این تحقیق کیفی-کمی بود که از تحلیل تم و توصیفی-پیمایشی استفاده شد. جامعه آماری در بخش کیفی خبرگان دانشگاهی و متخصصان مسلط به موضوع بودند که با روش هدفمند در مصاحبه ۲۰ به اشباع نظری رسیدند. در قسمت کمی مدیران ارشد شهرداری‌های استان تهران، حدوداً ۴۴۰ نفر بودند که با استفاده از فرمول کوکران حجم نمونه ۲۰۵ بدست آمد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از روش های کدگذاری، تحلیل عاملی و آزمون مدل در نرم افزارهای SPSS-24 و Smart PIs-3 انجام شد.

یافته‌ها: سه عامل سرویس باز، داده باز و فرایند باز برای حکمرانی باز یافت شد. همچنین توسعه پایدار با ابعاد اقتصادی، زیست محیطی و اجتماعی مورد تایید قرار گرفت.

نتیجه گیری: باید به توسعه پایدار و حفظ محیط زیست، کاهش فقر، افزایش درآمد سرانه و بسترسازی برای جذب سرمایه‌گذاری و استفاده از داده باز و تقویت شبکه های اجتماعی و ایجاد رابطه شبکه ای بین تمام ذینفعان و کنشگران جامعه مدنی.

واژگان کلیدی: حکمرانی، حکمرانی باز، توسعه پایدار

مقدمه

در عصر دیجیتال، جدیدترین پارادایم با محوریت حکمرانی، حکمرانی باز است. پارادایم نوظهور حکمرانی باز، مترادف «دولت الکترونیک» نیست (کریادو^۱ و همکاران، ۲۰۱۸). حکمرانی باز را افق شفافیت حاکمیت و صدای شهروندان در فراگردهای خط مشی گذاری عمومی توصیف می‌کنند (کریادو و همکاران، ۲۰۱۸). حکمرانی باز^۲ به عنوان یکی از مفاهیم پیشرفته حکمرانی، به شکل خاصی در قالب گسترش دادن شفافیت، عدالت و مشارکت مردمی و استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات^۳ به منظور تامین شفافیت و حساب پذیری بیشتر در فعالیت های دولتی مورد استفاده قرار می گیرد (هریسون و سایوگو^۴، ۲۰۱۴). اهداف اصلی حکمرانی باز عبارتند از ایجاد فضایی برای ارتقای شفافیت و شناخت بیشتر مردم نسبت به فعالیت های دولتی، افزایش همراهی و مشارکت مردم در تصمیم گیری های مربوط به حکومت و تقویت اعتماد عمومی نسبت به دولت (اشمیتتور^۵ و همکاران، ۲۰۲۱). در رویکرد توسعه پایدار به عنوان یکی از بزرگترین چالش های جهانی، تلاش برای توسعه اقتصادی، اجتماعی و محیط زیستی با حفظ حقوق و منافع نسل های آینده مورد تاکید قرار می گیرد (رابرات^۶ و همکاران، ۲۰۰۵). حکمرانی باز در راستای توسعه پایدار به عنوان یک قابلیت بیشتر مدنی، زمینه های گسترده ای را برای حل بسیاری از مسائل محیط زیستی و توسعه پایدار ایجاد می کند. این رویکرد، امکان اشتراک گذاری داده‌ها و اطلاعات در خصوص محیط اجتماعی و محیط زیست، دسترسی شفاف به اطلاعات از جمله اطلاعات شرکتی و شهری و قابلیت های پردازش داده های را که به منظور کاهش آلودگی محیط زیستی و بهبود بهره وری انرژی و استفاده بهینه از منابع طبیعی در سطح بین المللی، مورد استفاده قرار می گیرند (میدوکرافت^۷، ۲۰۱۳). به عبارتی حکمرانی باز به عنوان یکی از کارآمدترین شکل های حکمرانی، که قابلیت افزایش مشارکت شهروندان، تقویت شفافیت و کاهش فساد دولتی و تقویت پایداری اجتماعی و محیطی را دارد، بیشترین اهمیت به برنامه ریزی و تصمیم گیری های مرتبط با توسعه پایدار را دارد (میدوکرافت، ۲۰۱۳).

از طرفی حکمرانی باز به عنوان یکی از اصول حکمرانی در دنیای امروز، در سطح شهرداری‌ها نیز بسیار مهم است. شهرداری تهران به عنوان یکی از بزرگترین شهرهای جهان پذیرفته شده است که در زمینه‌های مختلف شهرداری با چالش های بسیاری مواجه است که

نیازمند راه حل سازنده و اثر بخش است. هدف اصلی شهرداری تهران در راستای توسعه پایدار افزایش کیفیت زندگی شهروندان و حفظ تعادل بین محیط زیست و توسعه ارتباطی، اقتصادی و اجتماعی است. با توجه به این هدف، حکمرانی باز به عنوان یک ابزار مهم است. شفافیت و حساب پذیری بیشتر، مشارکت مردمی در فرایند های تصمیم گیری، بهبود سطح خدمات شهری و تخصیص منابع، اشتراک گذاری داده‌ها و اطلاعات از جمله کاربرد حکمرانی در شهرداری‌ها هستند. با این رویکرد، مشارکت شهروندان در روند تصمیم گیری مرکزی و محلی، افزایش اعتماد عمومی به نهاد های عمومی دولت و شهرداری، کاهش فساد در سازمانهای دولتی و تقویت احساس مسئولیت پذیری و تعهد اجتماعی به پایداری محیطی و توسعه اقتصادی حاصل می شود. اما مسئله ای که وجود دارد این است که مدیران و دست اندرکاران شهرداری‌ها دیدگاه درست و جامعی از حکمرانی باز ندارند و این مفهوم نتوانسته به صورت اثربخش در شهرداری های کشور پیاده سازی شود. این عدم موفقیت می تواند ناشی از عدم وجود درک درست آن و عدم آشنایی مدیران با این استراتژی باشد. در رابطه با حکمرانی باز در ایران تحقیقات بسیار کمی صورت گرفته و مدل های ارائه شده در این زمینه اغلب بر دولت باز و حکمرانی شهری و حکمرانی خوب تاکید داشته اند و نقش حکمرانی باز و مولفه های آن در مدیریت شهری و نهادهای عمومی بسیار کم رنگ مورد بررسی قرار گرفته است. همچنین در رابطه با مفهوم حکمرانی باز بر توسعه پایدار تاکید نشده است. به همین دلیل از دیدگاه تئوریک و علمی، پژوهش حاضر می تواند به دلیل گستردگی و در نظر گرفتن ابعاد جامع موضوعی، به گسترش ادبیات در این زمینه کمک کرده و سایر محققان بتوانند از این مدل جهت سنجش حکمرانی باز رویکرد توسعه پایدار در سایر سازمان‌ها استفاده کنند. همچنین این پژوهش با تکیه بر مبانی و همچنین جمع آوری نظرات خبرگان حوزه مورد نظر، خلاهای تحقیقاتی موجود در این زمینه را پوشش می دهد. در این راستا سوال اصلی تحقیق بدین صورت مطرح می شود: در این راستا عوامل تشکیل دهنده حکمرانی باز با رویکرد توسعه پایدار در شهرداری تهران کدامند؟

اهمیت و هدف پژوهش

سیستم های مدیریتی با ویژگی های انعطاف پذیر، مسئولیت پذیر، استراتژیک و عدالت محور مبتنی بر

آموزش و اطلاع رسانی راه گشای تنگناهای موجود در شهرهای امروزی است. شهر پایدار با ویژگی‌های اقتصادی - اجتماعی مطلوب همچون مسکن مناسب، کاهش فقر، عدالت محور، با فضاهای سالم، امن، آرام، جذاب و زیبا آراسته شده، آرمانی است که با مدیریتی پویا قابل دسترس خواهد بود (تقوایی، ۱۳۹۱). با ناتوانی دولت‌ها در پاسخگویی به نیازهای گوناگون شهری و منطبق نبودن نیازها و خواسته‌های شهروندان با طرح‌ها و برنامه‌های ارائه شده و ضرورت مسئولیت‌پذیری بیشتر در اداره امور شهری، امروزه الگویی از اداره شهرها بر پایه نگرش نوینی از حکمروایی شهری مطرح شده است که همسو با دولت، جامعه مدنی و بخش خصوصی به مشارکت جدی در اداره امور شهرها فراخوانده می‌شوند (برانتا و همکاران^۸، ۲۰۱۹). معرفی ابزارهای جدید برای همکاری باز در شهرهای توسعه یافته به سرعت در حال تغییر، نحوه سازماندهی اقدامات مشارکتی است. این فناوری‌ها هزینه‌های مبادله برای همکاری‌های گسترده را به‌طور چشمگیری کاهش می‌دهند و بنابراین اشکال جدیدی از همکاری را تسهیل می‌کنند که می‌توانیم آن را «حکمرانی باز» بنامیم دارای اهمیت است (پاتس و همکاران، ۲۰۱۱). به همین دلیل پژوهش حاضر می‌تواند به دلیل گستردگی و در نظر گرفتن ابعاد جامع موضوعی، به گسترش ادبیات در این زمینه کمک کرده و سایر محققان بتوانند از این مدل جهت سنجش حکمرانی باز رویکرد توسعه پایدار در سایر سازمان‌ها استفاده کنند. همچنین این پژوهش با تکیه بر مبانی و همچنین جمع آوری نظرات خبرگان حوزه مورد نظر، خلاهای تحقیقاتی موجود در این زمینه را پوشش می‌دهد. بنابراین اهداف این تحقیق عبارتند از: الف- شناسایی ابعاد، مولفه‌ها و شاخص‌های حکمرانی باز با رویکرد توسعه پایدار در شهرداری‌های استان تهران، ب- ارائه مدل حکمرانی باز با رویکرد توسعه پایدار در شهرداری‌های استان تهران، ج- سنجش اعتبار مدل حکمرانی باز با رویکرد توسعه پایدار در شهرداری‌های استان تهران.

ادبیات پژوهش

حکمرانی باز: حکمرانی یکی از موضوعات پربحث و بررسی در حوزه‌های مختلف از جمله علوم سیاسی، علوم اجتماعی، اقتصاد و مدیریت است. حکمرانی "عمل یا شیوه حکومت کردن یا کارکرد حکومت" است (بیور^۹، ۲۰۱۲). حکمرانی مجموعه‌ای از اقدامات فردی و نهادی، عمومی و خصوصی برای برنامه‌ریزی و اداره مشترک امور

است و فرایند مستمری از ایجاد تفاهم میان منافع متفاوت و متضاد است که در قالب اقدام‌های مشارکتی و سازگار حرکت می‌کند و شامل نهاد‌های رسمی و امور نظام مند غیررسمی و سرمایه اجتماعی شهروندان است (آنشل و کش^{۱۰}، ۲۰۰۸). حکمرانی به عنوان فرآیند تصمیم‌گیری، مدیریت و اجرای قوانین و سیاست‌های مرتبط با جامعه به منظور تأمین امنیت، ایجاد عدالت، دستیابی به توسعه پایدار و تأمین رفاه عمومی، بر اساس تعریف ارائه‌شده توسط قانون است. پروژه شاخص‌های حاکمیت جهانی^{۱۱} که توسط بانک جهانی توسعه یافته است (کافمن^{۱۲} و همکاران، ۲۰۱۰). همچنین بر اساس تعریفی که توسط دانشمندان دانشگاه هاروارد ارائه شده است، حکمرانی به عنوان فرایندی از تصمیم‌گیری و اجرا درباره مسائل عمومی، به منظور تأمین نیازهای اجتماعی، ایجاد عدالت و تعادل در قدرت‌های مختلف، و تحقق توسعه پایدار و پویای اقتصادی تعریف می‌شود (کتل^{۱۳}، ۲۰۰۰). از طرفی حکمرانی باز به عنوان یک مفهوم نوین در حوزه حکمرانی و مدیریت، در سال‌های اخیر به شکل جدی در پایگاه‌های نظری و عملی مورد بررسی قرار گرفته است. این مفهوم به عنوان یک رویکرد جدید در حوزه حکمرانی، بر پایه شفافیت، شرکت مردمی، همکاری و مشارکت، مبتنی است. هدف اصلی حکمرانی باز، افزایش شفافیت و مشارکت همه‌جانبه در فرآیندهای حکمرانی است که منجر به توسعه پایدار، ایجاد عدالت و بهبود کیفیت زندگی مردم می‌شود (بووارد و لوفلر^{۱۴}، ۲۰۱۴). مفهوم حکمرانی باز به مجموعه‌ای از سیاست‌ها، فرایندها و ابزارهایی اطلاق می‌شود که به منظور ارتقای شفافیت، شرکت‌پذیری، مشارکت و همکاری مردم در فرایندهای تصمیم‌گیری در حوزه‌های مختلف دولتی و عمومی به کار می‌رود. به عبارت دیگر، حکمرانی باز مفهومی است که به دنبال تقویت روابط بین دولت و مردم، ارتقای شفافیت و حساب‌پذیری دولت، ترویج مشارکت مردم در فرایندهای تصمیم‌گیری، افزایش دسترسی به اطلاعات عمومی، و بهبود کیفیت خدمات دولتی و عمومی است (هریسون و سایوگو^{۱۵}، ۲۰۱۴). در گزارش توصیه شورای دولت باز^{۱۶} که در سال ۲۰۱۶ توسط سازمان همکاری و توسعه اقتصادی (OECD) منتشر شده است، پنج اصل اساسی حکمرانی باز را معرفی می‌کند؛ شفافیت^{۱۸}: ارائه اطلاعات بیشتر به مردم درباره فعالیت‌های دولتی و عمومی، از جمله بودجه، نظارت و کنترل مالی، سیاست‌ها و برنامه‌های دولتی و غیره. مشارکت^{۱۹}: فراهم کردن فرصت‌های مشارکت مردم در فرایندهای تصمیم‌گیری دولتی، از جمله شرکت در

اشاره دارد که به طور همزمان با توسعه اقتصادی، استفاده پایدار از منابع طبیعی و حفاظت از محیط زیست را هم در نظر دارد. این مفهوم شامل سه بعد مهم است: اقتصادی، محیطی و اجتماعی. به علاوه، توسعه پایدار بر این اصل تأکید دارد که توسعه باید در بخش‌هایی مانند تولید، مصرف، حمل و نقل، سیاست‌گذاری و حکومتی، اجتماعی، فرهنگی و آموزشی و ... با مسئولیت‌پذیری و پایداری انجام شود (ساکس^{۲۳}، ۲۰۱۵). ابعاد توسعه پایدار عبارتند از: اقتصادی (توسعه اقتصادی با استفاده پایدار از منابع و محیط زیست)، محیطی (حفاظت از محیط زیست و استفاده پایدار از منابع طبیعی) و اجتماعی (توسعه اجتماعی با تأکید بر عدالت و توزیع برابر منافع در جامعه (کمیسون برانلند^{۲۴}، ۱۹۸۷). در مهم‌ترین و فراگیرترین تعریف که برگرفته از تعریف کمیسیون برانلند می‌باشد، توسعه پایدار، توسعه‌ای تعریف می‌شود که در آن نیازهای نسل کنونی بدون کاهش توانایی‌های نسل‌های آتی در برآوردن نیازهایشان برآورد شود (کمیسون برانلند^{۲۵}، ۱۹۸۷). توسعه پایدار فرآیندی از توسعه اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی است که به دنبال ایجاد جامعه‌ای انعطاف‌پذیر و سازگار، قادر به پاسخگویی به چالش‌های جهانی مانند تغییر اقلیم و از دست دادن تنوع زیستی است (برنامه محیط زیست سازمان ملل^{۲۶}، ۲۰۲۱). توسعه پایدار رویکردی کل‌نگر به توسعه است که به دنبال ایجاد تعادل بین رشد اقتصادی با ملاحظات اجتماعی و زیست محیطی است و از فراگیر و پایدار بودن توسعه اطمینان می‌دهد^{۲۷} (یونسکو^{۲۷}، ۲۰۱۵). علت اساسی توجه رو افزون به سیاست‌های توسعه پایدار، محدود بودن امکانات و نامحدود بودن نیازها و خواسته‌های بشر است. رشد فناوری و جمعیت، نیازها و خواسته‌های بشری را به طور تصاعدی افزایش داده است. برآیند این شرایط، شمار رو افزون چشم‌هایی است که نگران فردای جهان‌اند. برای کاهش این نگرانی که بسیار بجا و به‌مورد است، ضرورت سیاست‌گذاری زیربنایی برای تحقق توسعه پایدار احساس می‌شود. در این فرآیند لازم است که تلقی خود را از اصل آهنگین منافع شخصی تغییر داد و به جای تأمین منافع آنی خود، به تحقق منافع نسل‌های آینده و بقای نوع بشر اندیشید شود (گواداراما^{۲۸} و همکاران، ۲۰۱۰). توسعه پایدار دارای سه مولفه اصلی است که شامل محیط زیست، اجتماع و اقتصاد می‌گردد. اگر این سه مولفه را به صورت دایره‌های هم‌اندازه که با یکدیگر همپوشانی دارند در نظر بگیریم، قسمت مرکزی هر سه تایی آنها که با هم

انتخابات، طراحی سیاست‌ها و برنامه‌ها، و شرکت در فرایندهای اجرایی. همکاری^{۲۹}: همکاری بین دولت، بخش خصوصی و جامعه مدنی، به منظور حل مسائل و چالش‌های مشترک و بهبود ارائه خدمات عمومی. مسئولیت‌پذیری^{۳۱}: پاسخگویی دولت به مردم و اطمینان حاصل کردن از عملکرد قابل قبول دولت به منظور ارتقای اعتماد عمومی. فناوری^{۳۲}: استفاده از فناوری‌های نوین و دیجیتال برای ارتقای حکمرانی باز، از جمله ارائه داده‌های عمومی به صورت باز، پایش عملکرد دولت، ارتباطات الکترونیکی و سامانه‌های مبتنی بر داده‌های باز. به طور خلاصه، پیشنهاد‌های این گزارش بر این است که تمرکز بر این پنج اصل، می‌تواند به ارتقای حکمرانی باز و بهبود عملکرد دولت در جهت پاسخگویی به نیازهای مردم و جامعه کمک کند. از طرفی برای دستیابی به حکمرانی باز در کنار سایر عوامل، کمیسیون اروپا در سال ۲۰۱۵، سه مولفه داده باز، سرویس باز و فرایند باز به عنوان اصول اساسی حکمرانی باز شناخته می‌شوند ارائه کرده است: اصل داده باز: به ارائه دسترسی آزاد به داده‌های دولتی به صورت باز و قابل استفاده برای همه می‌پردازد. این داده‌ها می‌توانند از طریق پایگاه‌های داده‌های عمومی، سایت‌های وب سرویس، وب سایت‌های دولتی و دیگر منابع ارائه شوند. این اصل باعث افزایش شفافیت و پایداری در حکومت‌ها می‌شود. اصل سرویس باز: به ارائه خدمات دولتی به صورت باز و قابل دسترسی برای همه می‌پردازد. این خدمات می‌توانند به صورت آنلاین ارائه شوند و مردم می‌توانند به صورت آسان و سریع از آن‌ها استفاده کنند. این اصل باعث افزایش مشارکت و پایداری در حکومت‌ها می‌شود. اصل فرایند باز: به ایجاد فرصت‌های مشارکت و شفافیت در فرایندهای حکومتی می‌پردازد. این شامل ایجاد فرصت‌های مشارکت شهروندان در فرایندهای تصمیم‌گیری، ارائه اطلاعات شفاف و قابل درک در مورد فرایندهای حکومتی، و ایجاد فرصت‌های رسیدگی به شکایات و نظرات شهروندان می‌شود. این اصل باعث افزایش پاسخگویی و پایداری در حکومت‌ها می‌شود. بنابراین، اصول داده باز، سرویس باز و فرایند باز با هدف افزایش شفافیت، مشارکت و پاسخگویی در حکومت‌ها و دستگاه‌های عمومی در فرایندهای تصمیم‌گیری و ارائه خدمات به مردم و جامعه مدنی مطرح شده‌اند (میلارد، ۲۰۱۸).

توسعه پایدار: توسعه پایدار به مفهومی اشاره دارد که بر اساس آن، توسعه اقتصادی، اجتماعی و محیطی باید به گونه‌ای باشد که برای نسل‌های آینده هم قابلیت استفاده باشد. به عبارت دیگر، توسعه پایدار به مفهومی

- مدل حکمرانی باز با رویکرد توسعه پایدار در شهرداریهای استان تهران کدامند؟
- اعتبار مدل حکمرانی باز با رویکرد توسعه پایدار در شهرداریهای استان تهران کدامند؟

مفاهیم حکمرانی و توسعه پایدار در اواخر دهه ۱۹۸۰ میلادی ظهور کردند. در دهه ۱۹۹۰ هردوی این مفاهیم واژه‌های فراگیر در بین عموم و متخصصین بودند که به نوعی با نگرش‌های جدید به نهادها و تغییرات اجتماعی سروکار داشتند. در مورد ارتباط این دو مفهوم، مباحث مرتبط با حکمرانی برای توسعه پایدار با دو دهه تاخیر در اواخر قرن ۲۰ و اوایل قرن ۲۱ بصورت گسترده مورد توجه متفکرین قرار گرفت. توسعه پایدار و حکمرانی هر دو مفاهیم پیچیده‌ای هستند و دستیابی به توسعه پایدار بدون حکمرانی ممکن نیست، استدلال برای این موضوع ویژگی‌های مفهومی توسعه پایدار است (بمانیان و محمودی نژاد، ۱۳۸۷). در پیوند بین توسعه پایدار و حکمرانی متفکرینی چون لوریاچ، کمپ، ووس بعنوان سردمداران علمی این زمینه آثار متعددی در حوزه مدل‌های حکمرانی برای توسعه پایدار و شیوه‌های گذار به سمت پایداری را مورد بحث و بررسی قرار داده‌اند. سه محقق پیش‌گفته علاوه بر تحقیقات فردی که داشتند، تعدادی آثار مشترک دارند. آنها معتقدند با تحلیل‌های ترکیبی پویایی سیستم‌ها و رفتار بازیگران، درک وسیع‌تر از تحولات ایجاد شده و زمینه‌ی گذار به سوی پایداری فراهم می‌شود. بطور خاص آنها نظریه‌های مدیریت منعطف، حکمرانی بازتابی و مدیریت گذار را بسط داده‌اند و اصول، فرایندها، مراحل و کاربرد آن را مورد بحث قرار می‌دهند که اصول اساسی این رویکرد بطور خلاصه عبارتند از: ضرورت رویکرد بلندمدت برای حل مشکلات کوتاه‌مدت، پذیرش عدم قطعیت‌ها و شگفتی‌سازها، اهمیت شبکه‌ها و خودهدایتگری و ضرورت ایجاد فضایی برای خلاقیت و نوآوری (بیسانو^{۳۱} و همکاران، ۲۰۱۴). آنچه از محتوی این رویکردها بر می‌آید این است که دستیابی به توسعه پایدار با توجه به ماهیت آن، بدون حکمرانی غیر ممکن است. رویکردها به توسعه پایدار می‌تواند از یک طیف کاملاً عقلانی و عینی تا یک طیف هنجاری و ذهنی متفاوت باشد. در مقابل الگوهای حکمرانی نیز می‌تواند در یک طیف کاملاً سلسله‌مراتبی تا کاملاً مشارکتی قرار گیرد که در تحلیل حکمرانی برای توسعه پایدار، شناخت و درک هر کدام از این وضعیت‌ها ضروری است (کلس و نیوگ^{۳۲}، ۲۰۱۹). از طرفی حکمرانی باز به عنوان یکی از اصول مهم در توسعه پایدار مطرح شده است. با افزایش

همپوشانی دارد، "رفاه انسان" نامیده می‌شود. همچنان که محیط، جامعه و اقتصاد بیشتر با یکدیگر متحد می‌شوند، میزان همپوشانی و به عبارت دیگر میزان رفاه انسان افزایش می‌یابد (مک اون^{۲۹}، ۲۰۰۲).

شکل ۱: مولفه‌های توسعه پایدار (رفرنس مک اون، ۲۰۰۲)

مفهوم توسعه پایدار دارای سه عنصر اصلی است؛ اقتصاد پایدار؛ اقتصادی پایدار، به اقتصادی اشاره دارد که با تأمین نیازهای کنونی جامعه، از پرهزینه‌ترین منابع استفاده می‌کند تا به رشد و توسعه‌ای محدود و نگران‌کننده برای نسل‌های آینده منجر نشود. محیط زیست پایدار: محیط زیست پایدار، به محیط زیستی اشاره دارد که پایداری آن تأمین شده و منابع طبیعی آن به گونه‌ای استفاده می‌شوند که بتوانند برای نسل‌های آینده حفظ شوند. عدالت اجتماعی: عدالت اجتماعی، به تأمین حقوق برابر بین افراد و گروه‌های مختلف در جامعه اشاره دارد و در توسعه پایدار، به تأمین نیازهای همه‌ی اعضای جامعه با رعایت حقوق بشری و قواعد انصاف اجتماعی توجه می‌شود. به طور کلی، این سه عنصر باید به طور توازن‌دار و با همکاری و هماهنگی صنعت، دولت، جامعه و سایر عوامل مرتبط برای توسعه پایدار مورد توجه قرار گیرند (کمیسون برانتلند^{۳۰}، ۱۹۸۷).

حکمرانی باز و توسعه پایدار: در سیر تحول نگرش

به توسعه پایدار شهری، گذار از رویکردهای ابزاری، عینی‌گرا و تکنولوژی محور به سمت رویکردهای مشارکتی، ذهنی و نهاد محور رخ داده که این امر منجر به ایجاد رویکردهای نوین مدیریتی به توسعه پایدار شده است. این رویکردها در قالب مفهوم حکمرانی برای توسعه پایدار ظهور کرده و در پی پاسخ به این سوالات هستند:

- ابعاد، مولفه‌ها و شاخص‌های حکمرانی باز با رویکرد توسعه پایدار در شهرداریهای استان تهران کدامند؟

باعث بهبود فرایند خط مشی گذاری در نظام حکمرانی و اداره کشور و در نتیجه کارآمدی نظام می شود. دولت باز و خط مشی گذاری باز یک رویکرد کم هزینه و اثربخش در عرصه خط مشی گذاری است که اصل و اساس مشارکت مردم در فرایند خط مشی گذاری است. ابوالمعالی و همکاران (۱۳۹۹)، در پژوهشی تحت عنوان الگویی برای شناسایی پیشران‌های کاربست مدل حکمرانی باز در دستگاه‌های اجرایی ایران (مورد مطالعه: وزارت کشور) نتایج این تحقیق نشان داد که برای کاربست حکمرانی باز به ترتیب، اجرایی شدن قانون دسترسی آزاد به اطلاعات، داده حاکمیتی باز، استفاده از فناوری، بهره‌گیری از داده‌های حکومتی و فناوری برای اجرایی کردن برنامه‌های دولت به‌مثابه پلتفرم و در نهایت، دسترسی به شفافیت واقعی نیاز است.

تاوارس^{۳۶} و همکاران (۲۰۲۳) با تحقیقی با عنوان پیوستن به طرح مشارکت دولت باز: تحلیل تجربی اثرات انتشار، با استفاده از داده‌های ۱۷۵ کشور و پوشش دوره‌ای از سال قبل از ایجاد مشارکت دولت باز تا سالی که آخرین اعضای فعلی به این مشارکت ملحق شده‌اند (۲۰۱۰-۲۰۱۸)، مکانیسم‌های انتشار را بررسی کردند. یافته‌ها نشان داد که انتشار مشارکت دولت باز از طریق نزدیکی منطقه‌ای، ویژگی‌های مشترک فرهنگی و نظام دولتی و عضویت در سازمان‌های بین‌المللی صورت می‌گیرد. در حالی که احتمال پیوستن کشورهای دموکراتیک بیشتر است، خودکامگی‌ها نیز مشروط به پیوستن کشورهای دیگر در همان گروه هستند. این نشان می‌دهد که تحقیقات بیشتری برای کشف شیوه طراحی و اجرای سیاست‌های شفافیت و دولت باز تحت لوای این طرح چندجانبه توسط کشورهای با ویژگی‌های رژیم متفاوت مورد نیاز است.

لووو^{۳۷} و همکاران (۲۰۲۲) در پژوهش خود به «پاسخگویی و حکمرانی در اجرای اهداف توسعه پایدار در زمینه کشور در حال توسعه: شواهدی از تانزانیا» پرداختند. این مقاله بر روی تغییر از دولت به حاکمیت و فراحکومت برای بررسی رژیم حاکمیتی تمرکز دارد. داده‌ها از مستندسازی، بحث‌های گروهی متمرکز و مصاحبه‌های چهره به چهره با سهامداران کلیدی درگیر در تانزانیا بدست آمدند. این تحقیق نشان داد برای ایجاد توسعه پایدار، دولت‌ها نیازمند پاسخگویی هستند. همچنین حاکمیت باز مبتنی بر شبکه منجر به ایجاد توسعه پایدار خواهد شد.

سارپونگ و بین^{۳۸} (۲۰۲۱)، در پژوهشی تحت عنوان اثرات حکمرانی باز، توسعه پایدار و کمک بر کیفیت

شفافیت در فعالیت‌های دولتی، مشارکت شهروندان در فرایند تصمیم‌گیری‌ها، پاسخگویی به نیازهای شهروندان و شفافیت در فعالیت‌های دولتی، می‌تواند به بهبودی در حفاظت از محیط زیست، مدیریت منابع طبیعی و توسعه اقتصادی پایدار دست یافت. در ادامه، نقش حکمرانی باز در سه ابعاد محیط زیست، اقتصادی و اجتماعی توسعه پایدار بررسی می‌شود (جیانگ و شائو، ۲۰۱۹). حکمرانی باز و توسعه پایدار در ابعاد محیط زیست: در ابعاد محیط زیست، حکمرانی باز می‌تواند به بهبودی و حفظ محیط زیست کمک کند. با افزایش شفافیت در فعالیت‌های دولتی، می‌توان به بهبودی در مدیریت منابع طبیعی و کاهش آلودگی هوا و آب دست یافت. همچنین، مشارکت شهروندان در فرایند تصمیم‌گیری‌های مرتبط با محیط زیست، می‌تواند باعث شناخت بهتر نیازهای محیط زیستی و ارتقای حفاظت از آن‌ها شود. به عنوان مثال، انجام مشاوره‌های مربوط به پروژه‌های زیست محیطی با مشارکت شهروندان، می‌تواند موجب شفافیت بیشتر در این پروژه‌ها و حفاظت از محیط زیست شود (جانوفسکی^{۳۳} و همکاران، ۲۰۱۸). حکمرانی باز و توسعه پایدار در ابعاد اقتصادی: در ابعاد اقتصادی، حکمرانی باز می‌تواند کمک کند تا توسعه پایدار در سطح جامعه بهبود یابد. با افزایش شفافیت در فعالیت‌های دولتی، می‌توان به بهبودی در مدیریت منابع طبیعی، کاهش هدررفت منابع و افزایش بهره‌وری دست یافت. همچنین، مشارکت شهروندان در فرایند تصمیم‌گیری‌های مرتبط با اقتصاد، می‌تواند به بهترین راه‌حل‌های اقتصادی و توسعه پایدار دست یافت (سازمان همکاری و توسعه اقتصادی^{۳۴}، ۲۰۲۱). حکمرانی باز و توسعه پایدار در ابعاد اجتماعی: در ابعاد اجتماعی، حکمرانی باز می‌تواند به بهبودی در توسعه پایدار کمک کند. با افزایش شفافیت در فعالیت‌های دولتی، می‌توان به بهبودی در سطح رفاه و توسعه اجتماعی دست یافت. همچنین، مشارکت شهروندان در فرایند تصمیم‌گیری‌های مرتبط با اجتماع، می‌تواند به بهترین راه‌حل‌های اجتماعی و توسعه پایدار دست یافت (ویرتز و بیرک مایر^{۳۵}، ۲۰۱۵).

پیشینه تحقیق

پیشوایی و همکاران در سال (۱۴۰۰) در تحقیقی با عنوان درآمدی بر مفهوم شناسی و کارکردهای دولت باز و خط‌مشی گذاری باز در عرصه حکمرانی به این نتیجه رسیدند که برای تحقق دولت باز و خط‌مشی گذاری باز می‌بایست در هر یک از مراحل چرخه خط‌مشی رویکرد شفاف و مشارکت را به کار گرفت و این کار

زندگی: شواهدی از جنوب صحرای آفریقا دریافتند که یافته‌ها نتایج تجربی بصیرت آمیز و جالبی را ارائه می‌دهند که با اندازه قابل توجهی از نقش حکومتداری در پس انداز خالص تنظیم شده و شاخص توسعه انسانی طنین انداز می‌شوند. این مطالعه نشان داد که حاکمیت برای بهبود شاخص توسعه انسانی مهم است. علاوه بر این، پس انداز خالص تعدیل شده تأثیرات مهمی در رفاه وجود انسان در جنوب صحرای آفریقا دارد. همچنین نشان داد که متغیرهای اقتصاد کلان از جمله باز بودن تجارت و رشد اقتصادی، ثروت و عوامل ایجاد فرصت‌ها مانند شهرنشینی و میزان الکتریکی سازی ضروری است. علاوه بر این، نتایج تجربی آن مقام را نشان داد کمک به توسعه با شاخص توسعه انسانی ارتباط منفی و معناداری دارد که با برخی از ادبیات موجود همخوانی دارد. یافته‌های این تحقیق پیامدهای مختلفی برای سازمان‌هایی مانند بانک جهانی، صندوق بین‌المللی پول و بانک توسعه آفریقا دارد.

روش شناسی

روش تحقیق این پژوهش از نوع آمیخته که استراتژی پژوهش در بخش کیفی از نوع تم (مضمون) و در بخش کمی توصیفی - پیمایشی است. پژوهش حاضر از نظر هدف از نوع تحقیقات کاربردی است. زیرا استفاده از نتایج تحقیق بر حکمرانی باز در شهرداری‌ها تاثیر می‌گذارد و بر اساس ماهیت و روش گردآوری داده‌ها از نظر امکان کنترل متغیرها از نوع تحقیقات غیر آزمایشی و در دسته بندی تحقیقات غیر آزمایشی از نوع تحقیقات توصیفی- همبستگی است. چون به بررسی رابطه بین متغیرها می‌پردازد.

روش گردآوری اطلاعات و ابزار آن: برای جمع‌آوری اطلاعات از دو روش زیر استفاده شده است: روش کتابخانه‌ای: در این روش، اطلاعات از طریق مطالعه کتب، نشریات، منابع اینترنتی و پایگاه‌های اطلاعاتی جمع‌آوری و پس از انتخاب منابع نسبت به تهیه، فیش‌برداری و ترجمه متون مورد نظر اقدام شده است. حاصل این بخش مشخص کردن مؤلفه‌های اولیه و شاخص‌های پژوهش بر اساس مبانی نظری و عملی می‌باشد. روش میدانی: این بخش به دو شیوه انجام شده است: ابتدا برای انجام مصاحبه‌های اکتشافی به‌صورت هدفمند تعدادی از خبرگان دانشگاهی انتخاب شده و پس از اعمال هماهنگی‌های لازم در محل کار آن‌ها حضور یافته و با آن‌ها مصاحبه شد. در ابتدای مصاحبه، به مصاحبه شونده‌گان اطلاع داده شد که هدف از این

تحقیق شناسایی و اولویت بندی عوامل تشکیل دهنده حکمرانی باز با رویکرد توسعه پایدار در نهادهای عمومی می‌باشد. سپس، اهمیت و ضرورت این پژوهش و در ادامه، یک تعریف کلی از معنا و هدف پژوهش ارائه گردید. از مصاحبه شونده‌گان درخواست شد که علم و تجارب خود را در این زمینه مطرح نمایند. در پایان مصاحبه هم از مصاحبه شونده درخواست گردید که چنانچه مطلب ناگفته و یا نظر دیگری پیرامون آنچه در مصاحبه گذشته است دارد، مطرح سازد. با توجه به جامعه آماری موضوع تحقیق، از میان خبرگان دانشگاهی و متخصصانی که مسلط به موضوع پژوهش که دارای اشراف به حوزه حکمرانی باز با رویکرد توسعه پایدار بوده اند، خبرگانی از دو طیف خبرگان علمی و خبرگان دارای تجربه مدیریتی و اجرایی مرتبط با موضوع تحقیق انتخاب گردیدند. پس از انجام ۲۰ مصاحبه، اشباع نظری مشاهده شد. شایان ذکر است که فرایند مصاحبه در نیمه دوم سال ۱۴۰۱ انجام شد. مراحل ۶ گانه برای طراحی و پیاده‌سازی حکمرانی باز در سازمان‌ها براساس کلارک و بران (۲۰۰۶) در روش کیفی شامل مراحل زیر است: شناسایی موضوع: در این مرحله، موضوعی که قرار است برای طراحی و پیاده‌سازی حکمرانی باز مورد بررسی قرار گیرد، شناسایی و تعریف می‌شود. تحلیل مطالعات پیشین: در این مرحله، مطالعات پیشین و مربوط به موضوع مورد نظر، از جمله مطالعات حکمرانی باز، بررسی و تحلیل می‌شوند. جمع‌آوری داده‌ها: در این مرحله، داده‌های مورد نیاز برای طراحی حکمرانی باز، از طریق روش‌های کیفی مانند مصاحبه، مشارکتی، مشاهده و گفتگو با متخصصان و عوامل مرتبط با موضوع جمع‌آوری می‌شوند. تحلیل داده‌ها: در این مرحله، داده‌های جمع‌آوری شده، تحلیل و بررسی می‌شوند تا مشکلات و نواقص در حکمرانی مشخص شوند و راهکارهایی برای بهبود وضعیت ارائه گردد. تدوین و پیاده‌سازی سیاست‌های حکمرانی باز: در این مرحله، سیاست‌های حکمرانی باز برای حل مشکلات و بهبود حکمرانی، تدوین و پیاده‌سازی می‌شوند. ارزیابی و بازبینی: در این مرحله، عملکرد سیاست‌های حکمرانی باز ارزیابی و بازبینی شده و در صورت لزوم، تغییرات و بهبودهای لازم انجام می‌شود (کلارک و بران، ۲۰۰۶).

سپس برای جمع‌آوری داده‌های مورد نیاز در بخش کمی با اعمال هماهنگی‌های لازم، پرسشنامه‌ها در بین نمونه‌های آماری توزیع و جمع‌آوری شده و مجموع داده‌های جمع‌آوری شده وارد سیستم شده و به دو صورت مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. سوالات

۴۴۰ نفر ۲۰۵ نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند (معادله ۲). همچنین، در این پژوهش برای انتخاب نمونه‌های آماری از روش نمونه‌گیری طبقه‌ای تصادفی استفاده شد.

جدول ۲: اطلاعات مربوط به پرسشنامه پژوهش

ابعاد	مولفه	گویه	شماره گویه
توسعه	پایداری اقتصادی	۵ گویه	۵-۱
پایدار	پایداری اجتماعی	۹ گویه	۱۴-۶
	پایداری زیست محیطی	۶ گویه	۲۰-۱۵
حکمرانی باز	داده باز	۶ گویه	۲۶-۲۱
	سرویس باز	۶ گویه	۳۲-۲۷
	فرایند باز	۱۱ گویه	۴۳-۳۳

برای توصیف ویژگی‌های جمعیت شناختی که داده‌های آن از پرسشنامه به‌دست آمده از نرم‌افزار Spss-24 بهره گرفته شد. برای بررسی روایی در بخش کیفی از متخصصان این حوزه و برای بررسی پایایی از روش‌های بازآزمون و دو کدگذار استفاده شد. در بخش کمی برای بررسی روایی از روایی همگرا AVE و روایی واگرا از Larcker-Fornell استفاده شد. برای بررسی پایایی متغیرها از ضرایب آلفا کرونباخ و ترکیبی استفاده شد. همچنین برای بررسی مدل به‌دست آمده از نرم‌افزار smartpls3 و معادلات ساختاری و آزمون t-student مورد استفاده قرار گرفت.

روایی و پایایی: پدر بخش کیفی روایی ابزار پژوهش توسط ۵ نفر از اساتید آشنا با حوزه مورد مطالعه مورد تایید قرار گرفت. برای محاسبه پایایی بازآزمون از میان مصاحبه‌های انجام گرفته دو مصاحبه به‌عنوان نمونه انتخاب شده و هر کدام از آن‌ها در یک فاصله زمانی کوتاه و مشخص دوباره کدگذاری شد. سپس کدهای مشخص شده در دو فاصله زمانی برای هر کدام از مصاحبه‌ها با هم مقایسه شدند. روش بازآزمایی برای ارزیابی ثبات کدگذاری پژوهشگر به کار می‌رود. در هر کدام از مصاحبه‌ها، کدهایی که در دو فاصله زمانی با هم مشابه هستند با عنوان "توافق" و کدهای غیرمشابه با عنوان "عدم توافق" مشخص می‌شوند (محمد بیگی و همکاران، ۱۳۹۴). روش محاسبه پایایی بین کدگذاری‌های انجام گرفته توسط محقق در دو فاصله زمانی از طریق (معادله ۳) در (جدول ۳) نشان داده شده است: در این پژوهش ضریب پایایی بین کدگذاری‌های انجام شده ۷۸٫۶۵ درصد به دست آمد که بیانگر قابل قبول بودن آن است.

معادله ۱: درصد توافقی درونی

$$\text{درصد پایایی} = \frac{2(\text{تعداد توافقات})}{\text{تعداد کل کدها}} \times 100$$

مصاحبه شامل: اطلاعات جمعیت شناختی و پرسشنامه برگرفته از ادبیات و مصاحبه با خبرگان: این پرسشنامه شامل ۴۳ گویه با طیف پنج گزینه‌ای لیکرت می‌باشد (جدول ۲) که با مرور مبانی نظری و عملی و نیز نتایج مصاحبه‌های اکتشافی (با کدگذاری اولیه و ثانویه متون مصاحبه اکتشافی) از نوع تحلیل تم (روش براون و کلارک) انجام شده است تدوین شده است.

جامعه، روش نمونه‌گیری و حجم نمونه پژوهش:

جامعه پژوهش در بخش کیفی شامل خبرگان دانشگاهی و متخصصانی که مسلط به موضوع پژوهش در حیطه‌ی حکمرانی باز در شهرداری‌ها مخصوصاً سازمان دهیاری‌ها و شهرداری‌های کشور ایران بودند. که خبرگان این حوزه ویژگی‌های زیر را دارا بودند: آشنایی با موضوع حکمرانی باز، دارای سابقه کاری حداقل ۷ سال در سطح مدیران ارشد، دارای مدرک دکتری برای خبرگان علمی یا کارشناسی ارشد برای خبرگانی که سابقه فعالیت مدیریتی در حوزه مربوطه را داشتند (جدول). در این پژوهش برای تعیین نمونه‌ها از روش نمونه‌گیری هدفمند^{۳۹} استفاده شد. در این روش پایه انتخاب موارد نمونه توسط پژوهشگر با توجه به هدف‌های مطالعه و ماهیت تحقیق استوار است.

جدول: آمار جمعیت شناختی مصاحبه‌شوندگان

متغیر	طبقه	فراوانی
محل خدمت	رؤسای دانشگاه آزاد اسلامی	۵
	خبرگان دهیاری‌ها و شهرداری‌های تهران	۸
	اساتید مطلع در حوزه مورد مطالعه	۷
تحصیلات	دکتری تخصصی	۱۳
	فوق لیسانس	۷
جنسیت	زن	۵
	مرد	۱۵
سن	پایین‌تر از ۳۹ سال	۲
	۴۰ تا ۴۵ سال	۱۰
	۴۶ تا ۵۰ سال	۴
	بالای ۵۰ سال	۴
	زیر ۱۵ سال	۶
	سابقه کار	۱۶ تا ۲۰ سال
	بالای ۲۰	۶

جامعه آماری و نمونه در بخش کمی: جامعه

آماري پژوهش در بخش کمی شامل تمامی مدیران ارشد شهرداری‌های استان تهران است که تعداد آنها در حدود ۴۴۰ نفر در نظر گرفته شده است. در این پژوهش از فرمول کوکران (معادله ۱) برای بررسی حجم نمونه استفاده شده است. بر این اساس برای جامعه‌ای با حجم

جدول ۳: ضریب پایایی بین کدگذاری‌ها

ردیف	کد مصاحبه	تعداد کل کدها	تعداد توافقات	تعداد عدم توافقات	ضریب پایایی
۱	۸	۱۶	۶	۱۰	۰.۷۵
۲	۱۷	۱۷	۷	۱۰	۰.۸۲۳
کل	۳۳	۱۱	۳	۲۸	۰.۷۸۶۵

محاسبه پایایی بین دو کدگذار

برای محاسبه پایایی مصاحبه با روش توافق درون موضوعی سه کدگذار^۴، از یکی از اساتید حوزه مربوطه آشنا به کدگذاری درخواست شد تا به‌عنوان کدگذار ثانویه در پژوهش مشارکت کند در ادامه محقق به همراه این همکار پژوهش، تعداد دو مصاحبه را کدگذاری کرده و درصد توافق درون موضوعی که به‌عنوان شاخص پایایی تحلیل به کار می‌رود (محمد بیگی و همکاران، ۲۰۱۵). با استفاده از (معادله ۲) محاسبه شده است:

در این پژوهش ضریب پایایی بین کدگذاری‌های انجام شده مقدار ۷۵.۷ درصد به دست آمد که بیانگر قابل قبول بودن آن است (جدول ۴).

جدول ۴: محاسبه پایایی بین دو کدگذار

ردیف	کد مصاحبه	تعداد کل کدها	تعداد توافقات	تعداد عدم توافقات	ضریب پایایی
۱	۵	۱۸	۷	۱۱	۰.۷۸
۲	۱۲	۱۷	۷	۱۰	۰.۸۲۳
۳	۱۸	۱۵	۵	۱۰	۰.۶۶۷
کل	۳۳	۱۱	۳	۲۸	۰.۷۵۷

برای بررسی روایی متغیرهای اصلی از روایی همگرایی AVE و روایی واگرا ماتریس فورنل و لارنکر، همچنین برای بررسی پایایی از آلفای کرونباخ و ضریب

ترکیبی استفاده شد (جدول ۵).

- مقدار آلفای کرونباخ بالاتر از ۰/۷، نشانگر پایایی قابل قبول است.
- مقدار CR برای هر سازه بالای ۰/۷ شود، نشان از پایداری درونی مناسب برای مدل اندازه‌گیری دارد.
- همچنین باید مقادیر $CR > AVE$
- مقدار AVE بالای ۰/۵ روایی همگرایی قابل قبول را نشان می‌دهد.
- در تحلیل مدل معادلات ساختاری به روش کمترین مربعات جزئی (SEM-PLS) که معمولاً با نرم افزار Smart PLS تحلیل می‌شود برای اعتبار تشخیصی که بیانگر وجود همبستگی‌های جزئی بین شاخص‌های یک سازه و شاخص‌های سازه‌های دیگر است از معیار (Larcker-Fornell، ۱۹۸۱) استفاده می‌شود. معیار Larcker-Fornell اشاره به این مساله دارد که ریشه دوم مقادیر وارینانس شرح داده شده (AVE) هر سازه، بزرگتر از مقادیر همبستگی آن سازه با سازه‌های دیگر باشد. مقادیر موجود در روی قطر اصلی ماتریس، باید از کلیه مقادیر موجود در ستون مربوطه بزرگتر باشد (آذر و همکاران، ۱۳۹۱). بنابراین روایی واگرا نیز مورد تایید است.

یافته‌ها

در پاسخ به سوالات مطرح شده یافته‌های این تحقیق نشان می‌دهد، در بخش کیفی سه عامل اصلی داده باز، فرایند باز و سرویس باز برای حکمرانی باز و سه مولفه توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی برای توسعه پایدار جهت استقرار حکمرانی باز با رویکرد توسعه پایدار شناسایی شدند (جدول ۶).

جدول ۵: ضرایب اعتبار متغیرهای اصلی مدل

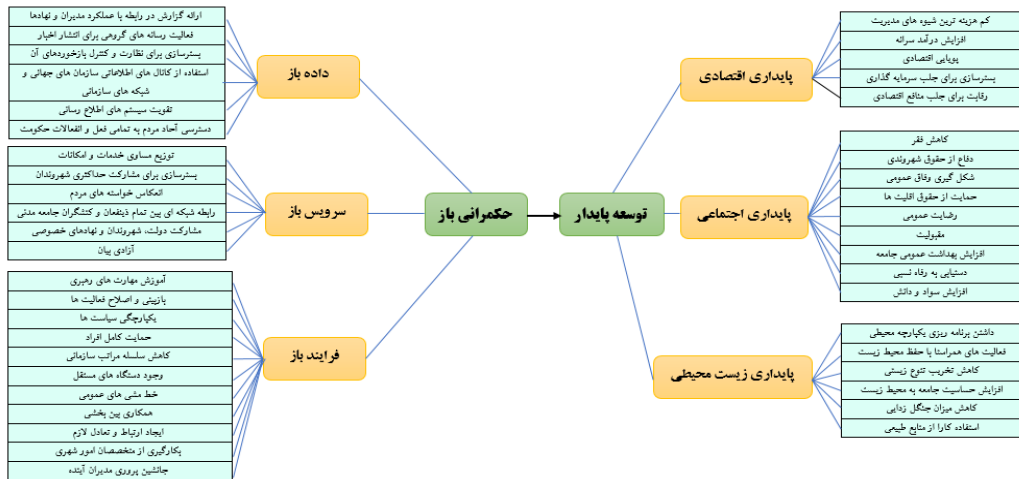
مولفه	آلفای کرونباخ	پایایی اشتراکی	AVE	۱	۲	۳	۴	۵	۶
پایداری اقتصادی	۰.۷۱۲	۰.۷۸۸	۰.۵۵۵	۰.۷۴۴	۰.۷۷۲	۰.۷۱۷	۰.۷۳۴	۰.۷۶	۰.۷۵۸
پایداری اجتماعی	۰.۷۵۶	۰.۷۴۸	۰.۵۹۶	۰.۷۴۹	۰.۷۸۷	۰.۷۴۹	۰.۷۳۴	۰.۷۶	۰.۷۵۸
پایداری زیست محیطی	۰.۸۱۹	۰.۷۴۹	۰.۵۱۴	۰.۷۴۹	۰.۷۸۷	۰.۷۴۹	۰.۷۳۴	۰.۷۶	۰.۷۵۸
داده باز	۰.۷۴۴	۰.۷۸۷	۰.۵۵۲	۰.۷۴۹	۰.۷۸۷	۰.۷۴۹	۰.۷۳۴	۰.۷۶	۰.۷۵۸
سرویس باز	۰.۷۵۳	۰.۸۴۴	۰.۶۴۴	۰.۷۴۹	۰.۷۸۷	۰.۷۴۹	۰.۷۳۴	۰.۷۶	۰.۷۵۸
فرایند باز	۰.۷۹۸	۰.۹۱۸	۰.۶۵۱	۰.۷۴۹	۰.۷۸۷	۰.۷۴۹	۰.۷۳۴	۰.۷۶	۰.۷۵۸

جدول ۶: شناسایی مفاهیم، ابعاد و شاخص های مدل حکمرانی باز با رویکرد توسعه پایدار

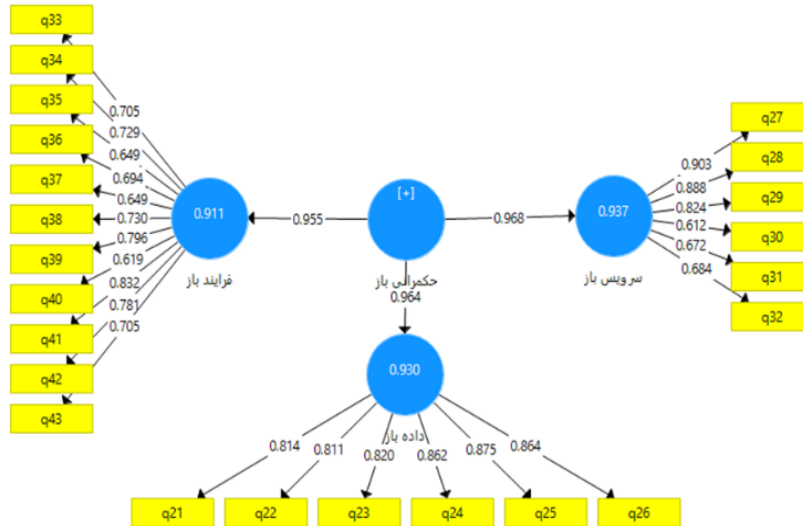
مفاهیم	ابعاد	شاخص	کد مصاحبه شونده، نمونه ای از گزاره های مربوط به حکمرانی و توسعه
توسعه پایدار اجتماعی	پایداری اقتصادی	کم هزینه ترین شیوه های مدیریت	I19.I18.I16.I14.I15.I20.
		افزایش درآمد سرانه	I18.I14.I15.I8.I6.I7.
		پویایی اقتصادی	I6.I5.I4.I3.I8.I18.I16.
		بسترسازی برای جلب سرمایه گذاری	I2.I3.I5.I7
		رقابت برای جلب منافع اقتصادی	I19.I13.I14.I17.I8.I9.I7.I11.I10
	پایداری اجتماعی	کاهش فقر	I18.I2.I7.I15.I17.
		دفاع از حقوق شهروندی	I1.I9
		شکل گیری وفاق عمومی	I3.I4.I6.
		حمایت از حقوق اقلیت ها	I6.I9.
		رضایت عمومی	I10.
داده باز	پایداری زیست محیطی	مقبولیت	I11.I12.I20.
		افزایش بهداشت عمومی جامعه	I19.I18.
		دستیابی به رفاه نسبی	I17.I18.I12.I10.
		افزایش سواد و دانش	I4.I3.
		داشتن برنامه ریزی یکپارچه محیطی	I5.I8.
	داده باز	فعالیت های همراستا با حفظ محیط زیست	I9.I11.I12.
		کاهش تخریب تنوع زیستی	I11.
		افزایش حساسیت جامعه به محیط زیست	I1.I3.
		کاهش میزان جنگل زدایی	I4.I10.
		استفاده کارا از منابع طبیعی	I12.I13.
سرویس باز حکمرانی باز	داده باز	ارائه گزارش در رابطه با عملکرد مدیران و نهادها	I15.I17.I18.I20.
		فعالیت رسانه های گروهی برای انتشار اخبار	I19.I16.
		بسترسازی برای نظارت و کنترل بازخوردهای آن	I16.I19.I15.I13.
		استفاده از کانال های اطلاعاتی سازمان های جهانی و شبکه های سازمانی	I5.I4.
		تقویت سیستم های اطلاع رسانی	I4.I6.I11.I13.I14.
	سرویس باز	دسترسی آحاد مردم به تمامی فعل و انفعالات حکومت	I15.I17.I18.
		توزیع مساوی خدمات و امکانات	I18.I17.I12.I7.
		بسترسازی برای مشارکت حداکثری شهروندان	I6.I4.I9.
		انعکاس خواسته های مردم	I10.I11.I16.
		رابطه شبکه ای بین تمام ذینفعان و کنشگران جامعه مدنی	I17.I18.I20.I15.
فرایند باز	حکمرانی باز	مشارکت دولت، شهروندان و نهادهای خصوصی	I16.I12.I9.
		آزادی بیان	I6.I3.I5.I8.I10.I12.
		آموزش مهارت های رهبری	I13.I14.I16.I18.
		بازبینی و اصلاح فعالیت ها	I19.I17.I12.I9.
		یکپارچگی سیاست ها	I8.I6.I5.
	فرایند باز	حمایت کامل افراد	I3.I6.I8.I10.
		کاهش سلسله مراتب سازمانی	I9.I8.I3.
		وجود دستگاه های مستقل	I4
		خط مشی های عمومی	I5.I7.
		همکاری بین بخشی	I8.I10.I11.
فرایند باز	ایجاد ارتباط و تعادل لازم	I11.I13.I16.I17.	
	بکارگیری از متخصصان امور شهری	I17.	
	جانشین پروری مدیران آینده	I17.I19.I14.I7.I6	

مدل نهایی پژوهش براساس به شرح شکل زیر است:

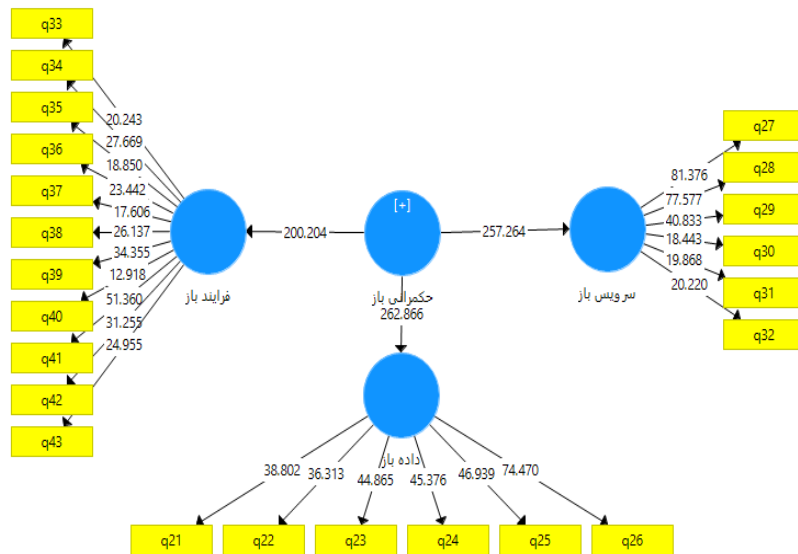

شکل ۴: مدل مفهومی پژوهش

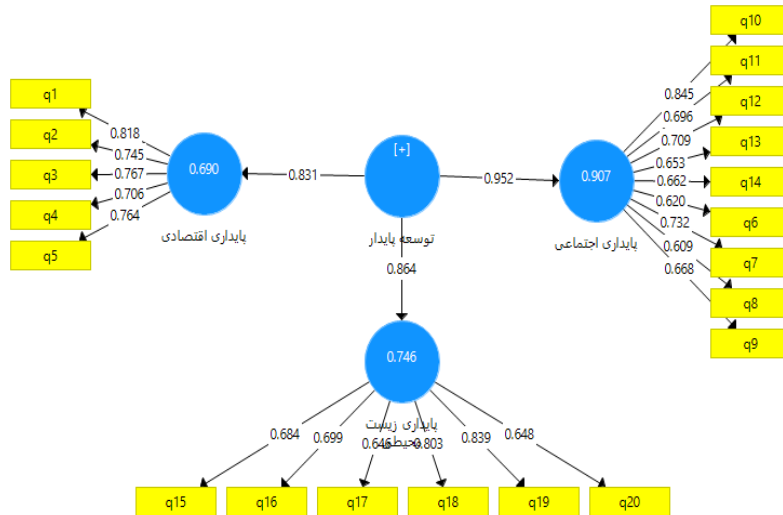
در این راستا جهت بررسی روایی سازه، از روش حداقل مربعات جزئی بهره گرفته شد که به شرح زیر است.

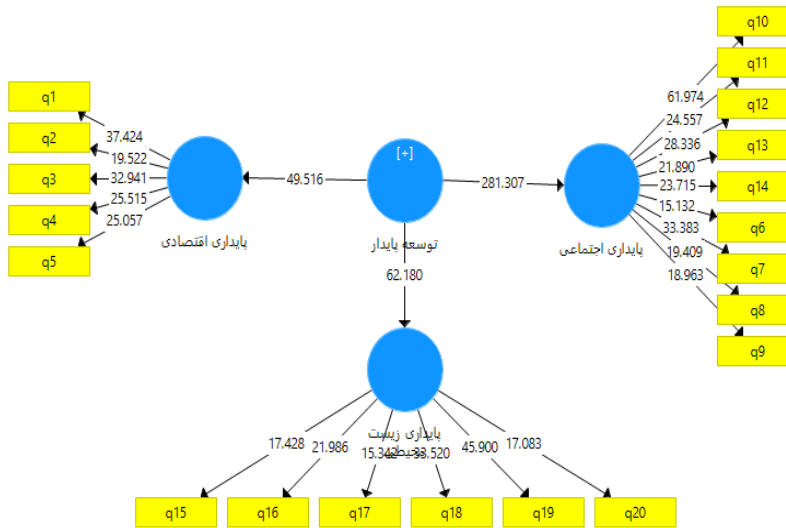
شکل ۵: بارهای عاملی مدل اصلی پژوهش برای حکمرانی باز

شکل ۶: معناداری مدل حکمرانی باز

شکل ۷: بارهای عاملی مدل اصلی پژوهش برای توسعه پایدار

شکل ۸: معناداری مدل اصلی

جدول ۷: مقادیر بار عاملی و مقدار t شاخص‌ها و ابعاد حکمرانی باز و توسعه پایدار

مقدار t	بار عاملی	شاخص‌ها	ابعاد	مفهوم
38.802	0.814	ارائه گزارش در رابطه با عملکرد مدیران و نهادها	حکمرانی باز	حکمرانی باز
36.313	0.811	فعالیت رسانه‌های گروهی برای انتشار اخبار		
44.865	0.82	بسترسازی برای نظارت و کنترل بازخوردهای آن		
45.376	0.862	استفاده از کانال‌های اطلاعاتی سازمان‌های جهانی و شبکه‌های سازمانی		
46.939	0.875	تقویت سیستم‌های اطلاع‌رسانی		
74.47	0.864	دسترسی آحاد مردم به تمامی فعل و انفعالات حکومت	حکمرانی باز	حکمرانی باز
81.376	0.903	توزیع مساوی خدمات و امکانات		
77.577	0.888	بسترسازی برای مشارکت حداکثری شهروندان		
40.833	0.824	انعکاس خواسته‌های مردم		
18.443	0.614	رابطه شبکه‌ای بین تمام ذینفعان و کنشگران جامعه مدنی		
19.868	0.672	مشارکت دولت، شهروندان و نهادهای خصوصی	حکمرانی باز	حکمرانی باز
20.22	0.684	آزادی بیان		
20.243	0.705	آموزش مهارت‌های رهبری		
27.669	0.729	بازبینی و اصلاح فعالیت‌ها		
18.85	0.649	یکپارچگی سیاست‌ها		
23.442	0.694	حمایت کامل افراد	حکمرانی باز	حکمرانی باز

مفهوم	ابعاد	شاخص‌ها	بار عاملی	مقدار t
توسعه پایدار	پایداری اقتصادی	کاهش سلسله مراتب سازمانی	0.649	17.606
		وجود دستگاه‌های مستقل	0.73	26.137
		خط مشی‌های عمومی	0.796	34.355
		همکاری بین بخشی	0.619	12.918
		ایجاد ارتباط و تعادل لازم	0.832	51.36
		بکارگیری از متخصصان امور شهری	0.781	31.255
	پایداری اجتماعی	جانشین پروری مدیران آینده	0.705	24.955
		کم هزینه‌ترین شیوه‌های مدیریت	0.818	37.424
		افزایش درآمد سرانه	0.745	19.552
		پویایی اقتصادی	0.767	32.941
		بسترسازی برای جلب سرمایه‌گذاری	0.706	25.515
		رقابت برای جلب منافع اقتصادی	0.764	25.057
پایداری زیست محیطی	کاهش فقر	0.845	61.974	
	دفاع از حقوق شهروندی	0.696	24.557	
	شکل‌گیری وفاق عمومی	0.709	28.336	
	حمایت از حقوق اقلیت‌ها	0.653	21.89	
	رضایت عمومی	0.662	23.715	
	مقبولیت	0.62	15.132	
پایداری زیست محیطی	افزایش بهداشت عمومی جامعه	0.732	33.383	
	دستیابی به رفاه نسبی	0.609	19.409	
	افزایش سواد و دانش	0.668	18.963	
	داشتن برنامه ریزی یکپارچه محیطی	0.684	17.428	
	فعالیت‌های همراستا با حفظ محیط زیست	0.699	21.986	
	کاهش تخریب تنوع زیستی	0.646	15.34	
پایداری زیست محیطی	افزایش حساسیت جامعه به محیط زیست	0.803	33.52	
	کاهش میزان جنگل زدایی	0.839	45.9	
		استفاده کارا از منابع طبیعی	0.648	17.083

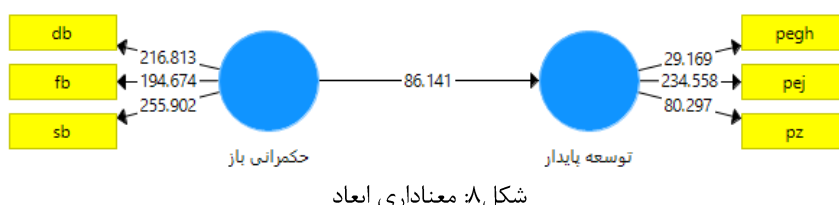
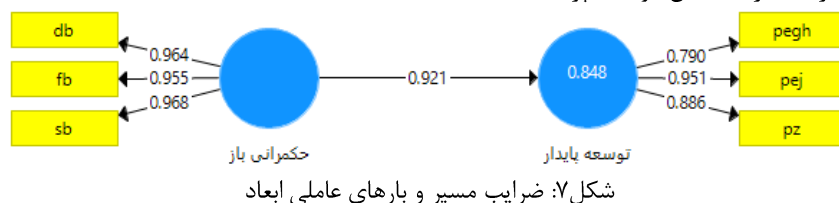
بررسی می‌کند. اعداد نوشته شده بر روی مسیرها ضرایب مسیر و همچنین بارهای عاملی را نمایش می‌دهد. برای آزمون معناداری ضرایب مسیر با استفاده از روش بوت استرپ^{۴۱} مقادیر آزمون تی-استیودنت محاسبه شده است. مقادیر آزمون تی-استیودنت اگر مقداری بزرگتر از ۲،۵۸ باشد، با توجه به شکل ۷ و ۸ و جدول ۷، ضریب مسیر در سطح ۰/۰۵ معنادار است.

با توجه به جدول ۷ و مقادیر بار عاملی که برای داشتن روایی باید بیشتر از مقدار ۵،۰ و مقادیر آزمون t که در سطح خطای ۰،۰۵ باید بیشتر از ۲،۵۸ باشد شاخص‌های مورد بررسی مورد تایید است. همچنین مدل ساختاری، مدلی که در آن روابط بین متغیرهای مکنون مستقل (برون‌زا) و وابسته (درون‌زا) مدنظر است. مدل ساختاری که متغیرهای پنهان را به همراه روابط میان آنها

جدول ۷: بارهای عاملی و اولویت بندی مولفه‌های مدل

ابعاد	مولفه	مقدار آزمون t	بارهای عاملی
توسعه پایدار	پایداری اقتصادی	۲۹،۱۶۹	۰،۷۹۰
	پایداری اجتماعی	۲۳۴،۵۵۸	۰،۹۵۱
	پایداری زیست محیطی	۸۰،۲۹۷	۰،۸۸۶
حکمرانی باز	داده باز	۲۱۶،۸۱۳	۰،۹۶۴
	سرویس باز	۲۵۵،۹۰۲	۰،۹۶۸
	فرایند باز	۱۹۴،۶۷۵	۰،۹۵۵

جهت بررسی روابط مولفه های مدل، از مدل معادلات ساختاری بهره گرفته شده است. در ابتدا به بررسی رابطه میان ابعاد و در ادامه رابطه میان مولفه ها پرداخته شده است.

های رهبری، بازبینی و اصلاح فعالیت ها، یکپارچگی سیاست ها، حمایت کامل افراد، کاهش سلسله مراتب سازمانی، وجود دستگاه های مستقل، خط مشی های عمومی، همکاری بین بخشی، ایجاد ارتباط و تعادل لازم، بکارگیری از متخصصان امور شهری و جانشین پروری مدیران آینده نیز باید مد نظر قرار گیرد. با توجه به اینکه حکمرانی باز و توسعه پایدار به دنبال بهبود شرایط زندگی جامعه هستند، باید در تمامی سیستم ها و فرایندهای اجتماعی و اقتصادی، به این دو مفهوم توجه کرد و از رویکردی یکپارچه و شفاف استفاده کرد. به طور کلی، توجه به این مفاهیم در همه جوامع و سیستم های اجتماعی و اقتصادی، به دستیابی به توسعه پایدار و بهبود کیفیت زندگی افراد کمک می کند. در این راستا، اجرای سیاست های مناسب و تلاش برای بهبود وضعیت اجتماعی، اقتصادی و زیست محیطی، ضروری است.

نتیجه گیری و پیشنهادات

در شهرداری ها و نهادهای عمومی در ایران، همچنان فرصت های زیادی برای بهبود حکمرانی باز و توسعه پایدار وجود دارد. برای دستیابی به این اهداف، ابتدا باید به توسعه پایدار و حفظ محیط زیست، کاهش فقر، افزایش درآمد سرانه و بسترسازی برای جذب سرمایه گذاری توجه شود. در حکمرانی باز نیز، باید از داده باز استفاده کرد و بسترسازی برای نظارت و کنترل بازخوردهای آن، تقویت سیستم های اطلاع رسانی و دسترسی آحاد مردم به تمامی فعل و انفعالات حکومت، تقویت شبکه های اجتماعی و ایجاد رابطه شبکه ای بین تمام ذینفعان و کنشگران جامعه مدنی، آموزش مهارت های رهبری و بازبینی و اصلاح فعالیت ها، کاهش سلسله

بحث: در پاسخ به سوالات مطرح شده توسعه پایدار، پایداری اقتصادی، پایداری اجتماعی و پایداری زیست محیطی از مفاهیمی هستند که در هر سیستم اجتماعی و اقتصادی باید به آن ها توجه شود. برای دستیابی به این اهداف، باید از کم هزینه ترین شیوه های مدیریت بهره گرفته شود و در عین حال به افزایش درآمد سرانه، پویایی اقتصادی، بسترسازی برای جلب سرمایه گذاری و رقابت برای جلب منافع اقتصادی نیز توجه شود. در پایداری اجتماعی، کاهش فقر، دفاع از حقوق شهروندی، شکل گیری وفاق عمومی، حمایت از حقوق اقلیت ها، رضایت عمومی، افزایش بهداشت عمومی جامعه، دستیابی به رفاه نسبی و افزایش سواد و دانش نیز باید مد نظر قرار گیرد. در پایداری زیست محیطی نیز باید داشتن برنامه ریزی یکپارچه محیطی، فعالیت های همراستا با حفظ محیط زیست، کاهش تخریب تنوع زیستی، افزایش حساسیت جامعه به محیط زیست، کاهش میزان جنگل زدایی و استفاده کارا از منابع طبیعی بهره گرفته شود. در حکمرانی باز، ارائه گزارش در رابطه با عملکرد مدیران و نهادهای فعالیت رسانه های گروهی برای انتشار اخبار، بسترسازی برای نظارت و کنترل بازخوردهای آن، استفاده از کانال های اطلاعاتی سازمان های جهانی و شبکه های سازمانی، تقویت سیستم های اطلاع رسانی و دسترسی آحاد مردم به تمامی فعل و انفعالات حکومت باید مورد توجه قرار گیرند. در سرویس باز، باید بسترسازی برای مشارکت حداکثری شهروندان، انعکاس خواسته های مردم، رابطه شبکه ای بین تمام ذینفعان و کنشگران جامعه مدنی، مشارکت دولت، شهروندان و نهادهای خصوصی و آزادی بیان مورد توجه قرار گیرد. در فرایند باز، آموزش مهارت

- (مورد مطالعه: وزارت کشور). مدیریت دولتی (دانشگاه تهران)، ۱۲ (۱)، ۱۴۲ تا ۱۷۱.
- آذر، عادل، رجب زاده قیطری، علی، اخوان، عطیه (۱۳۹۶). نگاشت مدل تولید پایدار با رویکرد مدل سازی ساختاری تفسیری و دیمتل فازی، فصلنامه علمی - پژوهشی مطالعات مدیریت صنعتی، ۱۵ (۴۶)، ۱-۲۶.
- بمانیان، محمدرضا، محمودی‌نژاد، هادی. (۱۳۹۷). تحقیقی در سنجش عوامل تأثیرگذار بر احساس امنیت شهری نمونه موردی: شهر کرمان. مدیریت شهری و روستایی، ۱۹ (۹)، ۵۹-۷۱.
- پیشوایی، میرسامان، عبدالحمید، مهدی، عبدالحسین زاده، محمد. (۱۴۰۰). درآمدی بر مفهوم شناسی و کارکردهای دولت باز و خطمشی گذاری باز در عرصه حکمرانی. فصلنامه مطالعات حکمرانی، ۱۲ (۴۷)، ۱-۱۶.
- محمدیگی، ابوالفضل، محمدصالحی، نرگس، علی گل، محمد. (۲۰۱۵). روایی و پایایی ابزارها و روش‌های مختلف اندازه‌گیری آنها در پژوهش‌های کاربردی در سلامت. مجله علمی دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، ۱۳ (۱۲)، ۱۱۵۳-۱۱۷۰.
- محمدی، محمدعلی، حکمتی، نرگس، و غلامی، فرزانه. (۱۴۰۲). ارائه مدل حکمرانی باز در ایران. پژوهش‌های حقوقی و سیاسی دانشگاه تهران، ۵۱ (۲)، ۱-۲۲.
- Ansell, C., & Gash, A. (2008). Collaborative governance in theory and practice. *Journal of public administration research and theory*, 18 (4), 543-571.
- Bevir, M. (2012). *Governance: A very short introduction*. OUP Oxford.
- <https://books.google.com/books?hl=en&lr=&id=ozjzcWIfhoO8C&oi=fnd&pg=PP1&dq=Governance:+A+very+short+introduction.&ots=h-R8EOqOfe&sig=co7NRKswRI5FwjzvVJgtDEozoaE>
- Brundtland, G. H. (1987). Our common future—Call for action. *Environmental conservation*, 14 (4), 291-294.
- Bovaird, T., & Loeffler, E. (2012). From engagement to co-production: The contribution of users and communities to outcomes and public value. *Voluntas: international journal of voluntary and nonprofit organizations*, 23, 1119-1138.
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative research in psychology*, 3 (2), 77-101.
- Criado, J. I., Ruvalcaba-Gómez, E. A., & Valenzuela-Mendoza, R. (2018). Revisiting the Open Government Phenomenon. A meta-analysis of the international literature. *JeDEM-eJournal of eDemocracy and Open Government*, 10 (1), 50-81.
- مراتب سازمانی و وجود دستگاه‌های مستقل توجه شود. همچنین، برای ارتقای حکمرانی باز و توسعه پایدار، باید همکاری بین بخشی، ایجاد ارتباط و تعادل لازم، بکارگیری از متخصصان امور شهری و جانشین پروری مدیران آینده را در نظر گرفت. در کل، برای بهبود حکمرانی باز و توسعه پایدار، باید از رویکردی یکپارچه و شفاف استفاده کرد و همه بخش‌های جامعه و مردم در فرایند تصمیم‌گیری شرکت کرد.
- با توجه به یافته‌ها پیشنهادها زیر به مدیران و دست‌اندرکاران شهرداری تهران ارائه می‌گردد:
- با توجه به اینکه ضریب تعیین برای متغیرهای زیربالاتر از بقیه متغیرها است، پیشنهاداتی در راستای کاربردی نمودن آنها ارائه شده است:
- ۱- در راستای کاربردی نمودن "سرویس باز" در شهرداریهای استان تهران پیشنهاد می‌گردد که:
- توزیع مساوی خدمات و امکانات برای همه شهروندان فراهم گردد
  - شهرداریها بستر سازی برای مشارکت حداکثری شهروندان را فراهم کنند.
  - سامانه‌هایی طراحی گردد تا انعکاس خواسته‌های مردم صورت گیرد.
  - با برنامه‌ای عملی مشارکت گروه‌های ذینفع، کنشگران جامعه مدنی و بخش خصوصی بیشتر فراهم گردد.
- ۲- در راستای کاربردی نمودن "داده‌های باز" در شهرداریهای استان تهران پیشنهاد می‌گردد که:
- ارائه گزارش در رابطه با عملکرد مدیران و نهادها ارائه گردد
  - فعالیت رسانه‌های گروهی برای انتشار اخبار افزایش یابد.
  - بسترسازی برای نظارت و کنترل بازخوردهای آن فراهم گردد.
  - استفاده از کانال‌های اطلاعاتی سازمان‌های جهانی و شبکه‌های سازمانی فراهم گردد.
  - تقویت سیستم‌های اطلاع‌رسانی انجام شود
  - دسترسی آحاد مردم به تمامی فعل و انفعالات شهرداریها ایجاد گردد.

مراجع و مأخذ

ابوالمعالی، فاطمه السادات، پورعزت، علی اصغر، دانش‌فرد، کرم‌اله. (۱۳۹۹). الگوی برای شناسایی پیش‌ران‌های کاربست مدل حکمرانی باز در دستگاه‌های اجرایی ایران

- capacity. *Public Administration Review*, 81 (1), 91-109.
- Kaufmann, D., Kraay, A., & Mastruzzi, M. (2011). The worldwide governance indicators: Methodology and analytical issues. *Hague journal on the rule of law*, 3 (2), 220-246.
- Kettl, D. F. (2000). The transformation of governance: Globalization, devolution, and the role of government. *Public administration review*, 60 (6), 488-497.
- Robert, K. W., Parris, T. M., & Leiserowitz, A. A. (2005). What is sustainable development? Goals, indicators, values, and practice. *Environment: science and policy for sustainable development*, 47 (3), 8-21.
- United Nations Environment Programme. (2021). Sustainable development goals. Retrieved from <https://www.unenvironment.org/sustainable-development-goals>.
- UNESCO. (2015). Rethinking education towards the global common good? Retrieved from <http://unesdoc.unesco.org/images/0023/002325/232555e.pdf>.
- Glass, L. M., & Newig, J. (2019). Governance for achieving the Sustainable Development Goals: How important are participation, policy coherence, reflexivity, adaptation and democratic institutions?. *Earth System Governance*, 2, 100031.
- Glass, L. M., & Newig, J. (2019). Governance for achieving the Sustainable Development Goals: How important are participation, policy coherence, reflexivity, adaptation and democratic institutions?. *Earth System Governance*, 2, 100031.
- Janowski, T., Estevez, E., & Baguma, R. (2018). Platform governance for sustainable development: Reshaping citizen-administration relationships in the digital age. *Government Information Quarterly*, 35 (4), S1-S16.
- OECD. (2021). The Economic and Social Impact of Open Government. In *OECD Public Governance Reviews*. <https://doi.org/10.1787/6b3e2469-en>
- Wirtz, B. W., & Birkmeyer, S. (2015). Open government: Origin, development, and conceptual perspectives. *International journal of public administration*, 38 (5), 381-396.
- European Commission. (2015). Open Governance: A Guide to Best Practice. Retrieved from <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/7d5c05f3-b3d9-4f3a-8e46-07f9bc73f5a4/language-en>.
- Guadarrama, R., Hernández, R., & González, A. (2010). Sustainable development: A review of its concept and strategies of implementation. *Environmental Science and Pollution Research*, 17 (1), 8-16.
- Lauwo, S. G., Azure, J. D. C., & Hopper, T. (2022). Accountability and governance in implementing the Sustainable Development Goals in a developing country context: evidence from Tanzania. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*.
- McKeown, R., Hopkins, C. A., Rizi, R., & Chrystalbridge, M. (2002). Education for sustainable development toolkit (p. 2002). Knoxville: Energy, Environment and Resources Center, University of Tennessee.
- Millard, J. (2018). Open governance systems: Doing more with more. *Government Information Quarterly*, 35 (4), S77-S87.
- Meadowcroft, J. (2013). Who is in charge here? Governance for sustainable development in a complex world. In *Governance for sustainable development* (pp. 107-122). Routledge.
- Harrison, T. M., & Sayogo, D. S. (2014). Transparency, participation, and accountability practices in open government: A comparative study. *Government information quarterly*, 31 (4), 513-525.
- Pisano, U., Lepuschitz, K., & Berger, G. (2014). Sustainability transitions at the international, European and national level. *European Sustainable Development Network Quarterly Report*. [online access on, 7, 2022.
- Sarpong, S. Y., & Bein, M. A. (2021). Effects of good governance, sustainable development and aid on quality of life: Evidence from sub-saharan Africa. *African Development Review*, 33 (1), 25-37.
- Sachs, J. D. (2015). The age of sustainable development. In *The Age of Sustainable Development*. Columbia University Press.
- Ubaldi, B. (2013). Open government data: Towards empirical analysis of open government data initiatives.
- Tavares, A. F., Camões, P. J., & Martins, J. (2023). Joining the open government partnership initiative: An empirical analysis of diffusion effects. *Government Information Quarterly*, 101789.
- Schmidhuber, L., Ingrams, A., & Hilgers, D. (2021). Government openness and public trust: The mediating role of democratic

یادداشت‌ها

¹ Criado

² Open Governance

³ Information and Communication Technology (ICT)

- ⁴ Harrison and Sayogo
- ⁵ Schmidhuber
- ⁶ Robert
- ⁷ Meadowcroft
- ⁸ Brunetta et al
- ⁹ Bevir
- ¹⁰ Ansell and Gash
- ¹¹ Worldwide Governance Indicators (WGI)
- ¹² Kaufmann
- ¹³ Kettl
- ¹⁴ Bovaird and Loeffler
- ¹⁵ Harrison and Sayogo
- ¹⁶ Recommendation of the Council on Open Government
- ¹⁷ Organisation for Economic Cooperation and Development(OECD)
- ¹⁸ Transparency
- ¹⁹ Participation
- ²⁰ Collaboration
- ²¹ Accountability
- ²² Technology
- ²³ Sachs
- ²⁴ Brundtlan Commission
- ²⁵ Brundtlan Commission
- ²⁶ United Nations Environment Programme(UNEP)
- ²⁷ UNESCO
- ²⁸ Guadarrama
- ²⁹ McKeown
- ³⁰ Brundtlan Commission
- ³¹ Pisano
- ³² Glass and Newig
- ³³ Janowski
- ³⁴ Organization for Economic Co-operation and Development(OECD)
- ³⁵ Wirtz and Birkmeyer
- ³⁶ Tavares
- ³⁷ Lovo
- ³⁸ Sarpong and Bein
- ³⁹ Judgemental Sampling
- ⁴⁰ Inter coder reliability (ICR)
- ⁴¹ Bootstrapping

Identifying the Constituent Factors of Open Governance with a Sustainable Development Approach in the Municipalities of Tehran Province

Masoud Mirzapour

PhD candidate, Department of Public Administration, Science and Research branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran. mirzapourmasoud0@gmail.com

Sadigheh Tootian Isfahani

Associate Professor, Department of Public Administration, West Tehran branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran. tootian.sedighe@wtiau.ac.ir (Corresponding Author)

Gholam reza Memarzadeh Tehran

Associate Professor, Department of Public Administration, Science and Research branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran. gmemar@gmail.com

Gholam Reza Hashemzadeh Khorasgani

Department of Industrial Management, South Tehran branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran. gh_hashemzadeh@azad.ac.ir

Abstract

Introduction and purpose of the research: open governance as one of the most efficient forms of governance, which has the ability to increase citizens' participation, strengthen transparency and reduce government corruption, and strengthen social and environmental sustainability, is most important to planning and decisions related to sustainable development. has it. Therefore, the current research was conducted with the aim of identifying the factors that constitute open governance in the approach to sustainable development in the municipalities of Tehran province.

Research method: The method of this research was qualitative-quantitative, which used theme analysis and descriptive-survey. The statistical population in the qualitative section was academic experts and specialists who were proficient in the subject, who reached theoretical saturation in 20 interviews with a targeted method. In the quantitative part, there were about 440 senior managers of the municipalities of Tehran province, and using the Cochran formula, the sample size was 205. Data analysis was done using coding methods, factor analysis and model testing in SPSS-24 and Smart Pls-3 software.

Findings: Three factors of open service, open data and open process were found for open governance. Also, sustainable development with economic, environmental and social dimensions was approved.

Conclusion: Sustainable development and environmental preservation, poverty reduction, increase in per capita income and creation of a platform to attract investment and use of open data and strengthening of social networks and creation of network relationships between all stakeholders and civil society activists should be done.

Key words: governance, open governance, sustainable development